

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Burgemeesters Nederlandse gemeenten,

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
4801665

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 31 juli 2023

Onderwerp Beëindiging tijdelijke bescherming derdelanders

Geachte burgemeester,

Op 9 juni 2023 heb ik u geïnformeerd over de strekking van het plan van aanpak dat is opgesteld ten aanzien van de beëindiging van de tijdelijke bescherming van personen zonder de Oekraïense nationaliteit met een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne (hierna: derdelanders), die zich vóór 19 juli 2022 hebben ingeschreven in de Basisregistratie Personen. In deze brief informeer ik u over de uitwerking van dit plan van aanpak. Bij deze brief wordt u een informatiepakket aangeboden dat nader ingaat op de gevolgen van de beëindiging van de tijdelijke bescherming.

Het kabinet beëindigt de tijdelijke bescherming van ca. 2.900 derdelanders op 4 september 2023.¹ Na de inval van Rusland in Oekraïne heeft Nederland direct ingezet op de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne ongeacht hun nationaliteit. Nadat de oorlog een feit werd en de instroom stabiliseerde heeft het kabinet -na signalen vanuit gemeenten- op 19 juli 2022 besloten om vanaf dat moment geen tijdelijke bescherming te bieden aan derdelanders die na die datum naar Nederland reizen. Nu wordt dus ook de tijdelijke bescherming van de derdelanders die nog in Nederland verblijven beëindigd. Deze personen kunnen namelijk vertrekken naar het land van herkomst dan wel een ander land van bestendig verblijf. Wanneer derdelanders vrezen voor vervolging of onmenselijke behandeling in het land van herkomst, hebben zij de mogelijkheid (gehad) om de Nederlandse asielprocedure te doorlopen.

Informatiepakket

Vanaf 4 september 2023 kunnen de derdelanders van wie de tijdelijke bescherming wordt beëindigd worden onderverdeeld in vier groepen:

1. De eerste groep heeft met succes een verblijfsvergunning asiel aangevraagd en wacht als statushouder op huisvesting in een Nederlandse gemeente.
2. De tweede groep heeft al te kennen gegeven de asielprocedure te willen doorlopen of doorloopt op dit moment de asielprocedure. Deze mensen hebben recht op opvang bij het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en worden gefaseerd overgeplaatst naar een opvanglocatie van het COA.

¹ Op peildatum 19 juli is de groep derdelanders die op 4 september 2023 niet meer onder de RTB zal vallen ca. 2.900 personen.

3. De derde groep heeft niet aangegeven de asielprocedure te willen doorlopen maar wil dat op een later moment alsnog doen. Ook zij hebben vanaf het moment dat zij een asielaanvraag indienen recht op opvang en worden door het COA opgevangen. Voor hen wordt gezocht naar een aparte opvanglocatie om aanmeldcentrum Ter Apel te ontlasten.

4. De vierde, en naar verwachting grootste, groep heeft aangegeven dat zij de asielprocedure niet wil doorlopen of heeft de brief van de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) hierover niet beantwoord. Deze groep heeft vanaf 4 september geen rechtmatig verblijf meer en ook geen recht meer op opvang of andere verstrekkingen. Zij zijn vertrekplichtig en moeten Nederland vrijwillig verlaten binnen de vertrektermijn van 28 dagen. Ook deze personen kunnen, zoals personen in de derde groep, alsnog of opnieuw een asielaanvraag indienen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Datum
29 juni 2023

Ons kenmerk
4801665

De gevolgen van de beëindiging van de tijdelijke bescherming voor deze verschillende groepen zijn nader uitgewerkt in het bijgevoegde informatiepakket. Dit pakket bestaat uit een hoofddocument, verschillende uitwerkingen naar onderwerp en een apart document met veel gestelde vragen.

Opvang en onderdak na 4 september 2023

Op 4 september 2023 hebben derdelanders van wie de tijdelijke bescherming is beëindigd formeel geen recht meer op (gemeentelijke en particuliere) opvang. Gemeenten dienen de opvang en verstrekkingen dan ook per die datum in alle gevallen te beëindigen.

Wanneer een derdelander vanaf 4 september wordt overgeplaatst naar het COA (zie punt 2 hierboven) wordt de opvang ook formeel beëindigd. Gemeenten worden echter gevraagd om de opvang en de verstrekkingen in de praktijk uit te blijven keren aan de derdelander tot deze is overgeplaatst naar het COA gedurende de gefaseerde overgang. De kosten hiervan kunnen worden gedeclareerd bij het COA.

De derdelander zonder rechtmatig verblijf in Nederland is vanaf 4 september 2023 vertrekplichtig en dient Nederland te verlaten. Bij de beëindiging van de tijdelijke bescherming legt de IND een vertrektermijn van 28 dagen op. Indachtig het staande beleid is de inzet eerst gericht op vrijwillig vertrek. Daarom heb ik de aanmeldtermijn voor het remigratiebeleid verlengd tot en met 15 september 2023. Wanneer niet vrijwillig wordt meegewerkt aan vertrek, kan gedwongen vertrek vanuit het Rijk volgen.² Omdat derdelanders met de vertrekperiode de gelegenheid wordt geboden om Nederland vrijwillig te verlaten, kan het voorkomen dat zij gedurende deze 28 dagen nog een beroep doen op onderdak door gemeenten. Bijvoorbeeld omdat zij deelnemen aan de remigratieregeling en hun vlucht later gepland staat. Ook in dit geval beëindigt de gemeente de opvang formeel per 4 september 2023. Om het vertrek uit Nederland echter in goede banen te leiden, vraagt het kabinet aan gemeenten om derdelanders, die aangeven mee te zullen werken aan vertrek, onderdak te bieden tot hun vertrek of het verlopen van de vertrektermijn. Opgemerkt wordt dat dit onderdak kan worden aangereikt als 'bed, bad, brood'. Daarnaast wordt benadrukt dat gemeenten niet kunnen worden verplicht tot het aanbieden van onderdak. De kosten worden vergoed door het Rijk.

Wanneer gemeenten na het aflopen van de vertrektermijn onverplicht opvang (of onderdak) blijven aanbieden aan derdelanders zonder rechtmatig verblijf, vangen zij zonder wettelijke grondslag vreemdelingen op die Nederland moeten verlaten. Dit

² Via politie, Koninklijke Marechaussee en de Dienst Terugkeer & Vertrek.

zou er mogelijk toe kunnen leiden dat ook andere vreemdelingen die geen recht op opvang (meer) hebben zich tot de gemeente wenden. De kosten voor deze opvang worden niet vergoed door het Rijk. Verlengde opvang komt dan ook voor rekening van gemeenten.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Wanneer derdelanders onverhoopt de opvang weigeren te verlaten wordt in het informatiepakket aangegeven hoe hier mee om te gaan. Ook is de politie geïnformeerd over de beëindiging van de tijdelijke bescherming per 4 september.

Datum
29 juni 2023

Ons kenmerk
4801665

Tot slot

De beëindiging van de tijdelijke bescherming van de derdelanders raakt vele partijen. De gevolgen zijn groot en moeten per groep maar soms ook casuïstisch aangepakt worden. Ik realiseer mij dat dit veel van uw gemeente vraagt. Het Rijk ondersteunt gemeenten daarom bij deze opgave met de financiering van de verlengde opvang, in relatie tot de vertrekkertijd van 28 dagen, en de handhaving, in de vorm van de juridische ontruimingsprocedure.

Contactpunt

Daarnaast wordt ondersteuning geboden met een informatiepakket en worden wekelijkse contactmomenten verzorgd tussen gemeenten en het Rijk om gedurende dit proces vragen te beantwoorden. U kunt uw vragen hiervoor stellen via: derdelanders.oukraine@minjenv.nl. Op basis van de ervaringen zal indien nodig de informatievoorziening worden opgeschaald.

Net zoals bij het aanvangen van de gemeentelijke opvang verzoek ik u om ook bij de beëindiging daarvan samen op te trekken met de ketenpartners. Daarbij vraag ik u zoveel mogelijk naar de landelijke handelswijze te werken welke uiteraard kan worden aangevuld met lokale handelswijzen die hierop aansluiten. Zoals gezegd realiseer ik mij dat de opgave groot is, ik ben u en alle betrokken medewerkers dan ook zeer erkentelijk voor uw blijvende inzet voor deze groep.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

E. van der Burg